

RAPPORT

Inrichting Gezantschap voor de
BES-eilanden voor de EU, VN en
economische ontwikkeling met Latijns-
Amerika en het Caribisch gebied

SEPTEMBER 2023

VOORWOORD

Geachte lezer,

Het doet mij een groot genoegen om als staatssecretaris voor Koninkrijksrelaties het voorwoord van dit rapport voor het gezantschap voor Caribisch Nederland voor EU-fondsen, VN-fondsen en economische betrekkingen met Latijns-Amerika' te schrijven. De benoeming van een gezant markeert een belangrijke stap in onze inzet voor de BES-eilanden. Het gezantschap is opgericht met één duidelijk doel: bijdragen aan de duurzame economische ontwikkeling van de BES-eilanden. Duurzame groei is van belang om de bestaanszekerheid van huidige en toekomstige generaties op de eilanden te vergroten.

Ik beschouw het gezantschap als een kans om de belangen van de BES-eilanden binnen de EU, VN en de regio effectiever te behartigen en om het gebruik van mogelijke fondsen door de eilanden te vergroten. Het gezantschap zal zich daarom op de BES-eilanden zelf en bij diverse ministeries in Nederland richten op het vergroten van kennis en bewustzijn vanuit de BES-invalshoek over de EU, VN en economische ontwikkelingsmogelijkheden met andere (ei) landen. Daarnaast vraagt het gezantschap de aandacht bij de EU, de VN en in de regio voor de kansen en uitdagingen van de BES-eilanden. Voor alle partijen en op alle lagen geldt, dat meer inzicht, afstemming en toelichting nodig is om tot een optimale samenwerking te komen voor én met het gezantschap en de eilanden. Dit vraagt van alle betrokken partijen de nodige inzet en afstemming.

De gezant concentreert zich hierbij op vijf essentiële aandachtsgebieden: klimaatverandering, connectiviteit, voedselzekerheid, duurzame energiebronnen en economische diversificatie. Samen met eilanden en de EU, VN en regionale partners worden de uitdagingen opgepakt om de kansen te kunnen benutten.

Dit rapport is de leidraad voor de activiteiten en de inzet van het gezantschap voor de komende jaren. Ik dank allen die hebben bijgedragen aan dit belangrijke werk en wens de gezant en zijn team heel veel succes bij de uitvoering.

Drs. Alexandra C. van Huffelen,
Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SSA

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	3
Inleiding	7
Samenvatting	8
1. Europese Unie	13
1.1 LGO's	
1.2 Horizontale fondsen	
1.3 Kansen voor de BES-eilanden richting de EU	
1.4 Uitdagingen voor de BES-eilanden richting de EU	
2. Verenigde Naties	20
2.1 Sustainable Development Goals (SDG's)	
2.2 UN Local2030 Island Network	
2.3 Kansen voor de BES-eilanden richting de VN	
2.4 Uitdagingen voor de BES-eilanden richting de VN	
3. Latijns-Amerika en het Caribisch gebied	24
3.1 Kansen voor de BES-eilanden met Latijns-Amerika en het Caribisch gebied	
3.2 Uitdagingen voor de BES-eilanden met Latijns-Amerika en het Caribisch gebied	
4. Inrichting van het gezantschap	28
4.1 Visie en missie gezantschap	
4.2 Inrichting kabinet	
4.2.1 Landen Caribisch deel Koninkrijk	
4.3 Strategische doelen	
4.3.1 Activiteiten gezantschap	
4.4 Planning	

INLEIDING

Het gezantschap voor EU, VN en economische ontwikkeling met Latijns-Amerika en het Caribisch gebied voor de BES-eilanden is opgericht met als doel het bevorderen van de belangen en het versterken van de samenwerking van de BES-eilanden met de Europese Unie (EU), de Verenigde Naties (VN) en Latijns-Amerikaanse en Caribische (ei) landen. Dit rapport is opgesteld om richting en structuur te geven aan de activiteiten van het gezantschap.

Het gezantschap streeft naar een nauwe samenwerking met alle relevante partijen om de duurzame economische ontwikkeling van de BES-eilanden te bevorderen, de toegang tot EU-financiering te vergroten en de vertegenwoordiging van de BES-eilanden binnen EU- en VN-fora te versterken. Daarnaast is het gezantschap gericht op het identificeren van kansen en uitdagingen voor de BES-eilanden met het oog op economische betrekkingen met Latijns-Amerika, inclusief het verkennen van kansrijke sectoren.

Dit rapport is mede tot stand gekomen op basis van de bezoeken die de gezant en

zijn liaison de afgelopen drie maanden alle eilanden, Europees Nederland en Brussel hebben gebracht waar zij met diverse stakeholders gesprekken hebben gevoerd.

Het rapport richt zich op onderstaande van belang zijnde aspecten. Deze zijn ook gebruikt als onderzoeksvragen tijdens de diverse gesprekken met stakeholders:

1. De kansen en uitdagingen voor de BES-eilanden richting de EU, VN en economische betrekkingen met Latijns-Amerika en het Caribisch gebied
2. Landen in de regio die het meest in aanmerking komen om economische betrekkingen mee aan te knopen, inclusief een overzicht van de meest relevante sectoren
3. De inrichting van het kabinet van het gezantschap, inclusief strategische doelen, in te zetten kennis en kunde, begroting en planning.

Dit rapport fungeert als een leidraad voor de activiteiten van het gezantschap, waarbij rekening wordt gehouden met de belangen en doelstellingen van alle betrokken partijen.

Installatie van de gezant door de staatssecretaris op 18 april jongstleden tijdens de eerste EU-workshop voor alle 6 Caribische eilanden van het Koninkrijk en Nederland.

SAMENVATTING

De afgelopen drie maanden heeft de gezant samen met zijn liaison alle zes de Caribische eilanden van het Koninkrijk, Nederland en Brussel bezocht. Tijdens deze bezoeken is gesproken met de verantwoordelijke bestuurders, beleidsmakers en diverse stakeholders, zoals de Kamer van Koophandels en NGO's.

Conclusies bezoeken

Op hoofdlijnen kunnen onderstaande conclusies getrokken worden.

1. BES-eilanden:

- De BES-eilanden zien het gezantschap als een belangrijk instrument om hun belangen te behartigen en duurzaam economische ontwikkeling te bevorderen.
- Er bestaat een verwachting dat het gezantschap zal zorgen voor een betere vertegenwoordiging van de BES-eilanden binnen EU- en VN-fora.
- De BES-eilanden zien het gezantschap als een kans om de samenwerking met Nederland, de EU en VN te versterken en de toegang tot fondsen en subsidies te verbeteren.
- De BES-eilanden erkennen dat zij verder inzicht en ondersteuning nodig hebben met betrekking tot de mogelijkheden die de EU en VN hebben bij te dragen aan economische ontwikkeling van de eilanden.
- Bonaire kent al een International Desk die zich focused op EU-gelden specifiek voor Bonaire. Hier zal door het gezantschap nauw mee samengewerkt worden.
- Voor zowel Saba als Statia is het zeer wenselijk ook een EU-desk / Internationale desk in te richten. Het gezantschap kan ondersteunen bij het opzetten hiervan.

2. Nederland:

- Het Ministerie van BZK ziet het gezantschap als een kans om de belangen van de BES-eilanden effectiever

te behartigen binnen de EU, VN en in de regio en meer focus te leggen op de inzet van mogelijk voor de eilanden beschikbare fondsen.

- Diverse ministeries, waaronder het Ministerie van BZK, EZK, BUZA en I&W erkennen het belang van het gezantschap voor de BES-eilanden en zien het als een middel om de positie van de eilanden te versterken. Zij erkennen ook dat er verdere afstemming over en inzicht in dient te komen over de mogelijkheden die de EU en VN voor de eilanden en Nederland bieden. Dit staat nog onvoldoende op hun vizier. De overige ministeries worden aankomende maanden geïnformeerd door de gezant.
- Voor Nederland is het (nog) moeilijk in te schatten wat de juiste aanpak zou kunnen zijn voor de BES-eilanden met betrekking tot verdere netwerking en kennisdeling met de VN. Dit dient nader onderzocht te worden.
- Met het ministerie van Buitenlandse Zaken wordt gezocht naar een juiste werkvorm om de handelsmissies van het Koninkrijk in de regio aan te laten sluiten op de behoeften van de BES-eilanden. Voordat de gezant contact opneemt met de (ei)landen in de regio, zal dit afgestemd worden met het ministerie van BUZA.

3. Europese Unie (EU):

- De EU erkent de behoefte aan vertegenwoordiging en samenwerking met de BES-eilanden en verwelkomt het initiatief van BZK tot het instellen van het gezantschap.
- De EU heeft gemeenschappelijke doelen, zoals het bevorderen van duurzame ontwikkeling, connectiviteit, sargassum en klimaatuitdagingen die synchroon lopen met de belangen van de BES-eilanden.
- De EU ziet het gezantschap als een kans om de dialoog en samenwerking met de

BES-eilanden te versterken en effectieve oplossingen te vinden voor de gedeelde uitdagingen.

4. Verenigde Naties (VN):

- De VN heeft als strategisch doel het bevorderen van duurzame ontwikkeling en het realiseren van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's). Eilanden zijn voor de VN perfecte plekken om duurzame ontwikkeling en de invulling van de SDG's te realiseren.
- De VN ziet het gezantschap als een platform om de betrokkenheid van de BES-eilanden bij VN-initiatieven en -programma's te vergroten, waaronder de UN Local2030 Island Network.
- De VN erkent het belang van regionale samenwerking en betrokkenheid van de eilanden bij internationale vraagstukken.

5. Caribische landen van het Koninkrijk

- De Caribische landen van het Koninkrijk zien het gezantschap als een belangrijk instrument om hun belangen te behartigen en de duurzaam economische ontwikkeling te bevorderen.
- Er bestaat een verwachting dat het gezantschap zal zorgen voor een betere vertegenwoordiging van de eilanden binnen EU- en VN-fora.
- De Caribische landen van het Koninkrijk zien het gezantschap als een kans om de samenwerking met Nederland, de EU en VN te versterken en de toegang tot fondsen en subsidies te verbeteren.
- De Caribische landen van het Koninkrijk erkennen dat zij verder inzicht en ondersteuning nodig hebben met

- De Caribische landen van het Koninkrijk hebben alle drie aangekondigd per brief BZK officieel te verzoeken het gezantschap in te kunnen zetten voor hun land*.

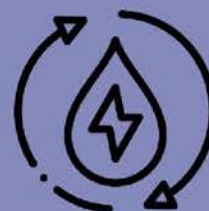
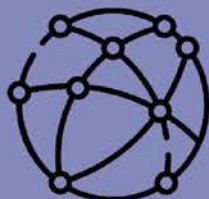
* Totdat deze brieven ontvangen zijn en goedkeuring van BZK is ontvangen, zal de gezant zich uitsluitend richten op de BES-eilanden. Voor de transparantie van dit rapport is er daarom voor gekozen (voor nu) alleen te focussen op de BES-eilanden. Indien er een verwijzing wordt gemaakt naar de landen het Koninkrijk, zal dit expliciet vermeld worden.

Voor alle partijen en op alle lagen geldt dat verder inzicht, afstemming en toelichting nodig is om tot een optimale samenwerking te komen voor en met het gezantschap. Dit zal het eerste jaar van het gezantschap veel tijd en energie vragen.

5 aandachtsgebieden

Uit de vele gesprekken zijn 5 aandachtsgebieden naar voren gekomen waarvoor zowel op het niveau van de eilanden alsook regionaal, bij de EU en VN veel aandacht bestaat en verdere ontwikkeling gevraagd wordt, te weten;

1. Klimaatverandering, inclusief klimaatadaptatie en mitigatie
2. Connectiviteit, zowel over zee, door de lucht als digitaal
3. Voedselzekerheid
4. Duurzame energiebronnen
5. Diversificatie van de economieën van de eilanden (onder andere te realiseren als punt 1 tot en met 4 hierboven de benodigde verdere ontwikkeling krijgen)

betrekking tot de mogelijkheden die de EU en VN bieden bij te dragen aan economische ontwikkeling van de eilanden.

De al ontwikkelde plannen danwel projecten worden gebruikt om verdere aansluiting en afstemming te creëren. Denk hierbij aan de werkgroep economische ontwikkeling

Caribisch Nederland, de afspraken gemaakt tijdens de EU workshop met alle 6 eilanden en BZK, het Galileo project op Bonaire met regionale uitstraling en de Nederlandse fondsen die nu voor alle delen van het Koninkrijk opengesteld zijn (zoals Groeifonds, garantiefonds en SDE++).

Prioriteits(ei)landen

Daarnaast zijn ook de landen en eilanden in de regio geïdentificeerd waarmee de BES-eilanden thans de meeste economische activiteiten ontplooiën, dan wel verwachten in de toekomst:

1. De eilanden van het Koninkrijk der Nederlanden
2. Dominicaanse Republiek
3. Colombia
4. Panama
5. Trinidad
6. VS (Miami)
7. Suriname

Per prioriteits(ei)land is op basis van de gesprekken ook een eerste inventarisatie gemaakt voor welke sectoren deze (ei)landen interessant kunnen zijn voor de BES-eilanden. De aankomende tijd zal hier verder onderzoek naar gedaan worden. Verder geldt dat het gezantschap waar mogelijk duurzaamheid hoog in het vaandel heeft staan. Dit geldt voor alle sectoren.

Caribische eilanden Koninkrijk
Handelsactiviteiten (douane-unie), toerisme, landbouw, veeteelt, connectiviteit

Dominicaanse Republiek
Landbouw, veeteelt, toerisme, bouwmaterialen en overige handelsactiviteiten

Colombia
Landbouw, veeteelt, toerisme, handelsactiviteiten

Panama
Digitale connectiviteit, dienstensector, ruimteprogramma's (Galileo/Copernicus), toerisme

Trinidad
Handelsactiviteiten, landbouw, connectiviteit
VS
Handelsactiviteiten, dienstensector, toerisme, connectiviteit

Suriname
Landbouw, veeteelt, connectiviteit, handelsactiviteiten

Op basis van deze inzichten zijn onderstaande visie en missie voor het gezantschap geformuleerd:

Visie gezantschap

Een sterke, structurele en inclusieve samenwerking tot stand brengen tussen de BES-eilanden, de Europese Unie, de Verenigde Naties en de prioriteit(s)eilanden in de regio, om gezamenlijk te werken aan de duurzame ontwikkeling van de eilanden en het bevorderen van welzijn van alle inwoners.

Missie gezantschap

Onze missie is om een effectieve vertegenwoordiging en belangenbehartiging te zijn voor de BES-eilanden bij de EU, VN en in de regio. We streven naar partnerschappen en dialoog om de uitdagingen, behoeften en belangen van de BES-eilanden centraal te stellen. Door kennisuitwisseling, lobbyactiviteiten, capaciteitsopbouw en fondsenwerving willen we duurzame ontwikkeling van welvaart en welzijn bevorderen. We richten ons op connectiviteit, voedselzekerheid, duurzame energie, klimaatadaptatie en economische diversificatie. Samen met de EU, VN en regionale partners werken we aan gedeelde doelen en benadrukken we de unieke positie van de BES-eilanden als integraal onderdeel van Nederland, c.q. het Koninkrijk der Nederlanden.

Kantoor gezantschap

Het kantoor van de gezant is op Bonaire en richt zich op drie taakgebieden, te weten EU-activiteiten, VN-activiteiten en economische ontwikkeling met Latijns-Amerika en het Caribisch gebied. De lokatie van het kantoor is nog niet bekend. Voorlopig houdt het

gezantschap kantoor in het RCN-gebouw. De personele bezetting bestaat vooralsnog uit de gezant, zijn liaison en per Q3 2023 een secretaresse (parttime) en rijkstrainee. Daarnaast is er expertise nodig vanuit kennisinstituten en de eilanden op de diverse thema's waar het gezantschap mee bezig is. Denk hierbij aan VNGi, RVO, Economisch Bureau Amsterdam en lobbyisten op de eilanden en in Brussel. Dit wordt per activiteit verder uitgewerkt.

Per half jaar wordt er een geactualiseerd plan van aanpak gemaakt op basis van de op dat moment aanwezige informatie en inzichten.

Strategische doelen gezantschap

1. Versterken van de samenwerking met de Europese Unie, de Verenigde Naties, prioriteits(ei)landen in de regio, Europees Nederland en de eilanden onderling
2. Versterken capaciteit en uitvoeringskracht op de eilanden
3. Versterken vertegenwoordiging, belangenbehartiging en fondsenwerving

Deze strategische doelen worden verder toegelicht in Hoofdstuk 4.3

Activiteiten aankomend jaar

Voor het aankomend jaar zijn onderstaande activiteiten geïdentificeerd, onder andere op basis van in kaart gebrachte kansen en bedreigingen, de strategische doelen, de input tijdens de diverse bezoeken en verder verkregen inzichten.

EU

- Vergroten van de belangenbehartiging van de eilanden in Brussel, onder andere door meer en beter inzicht te geven over de (on)mogelijkheden van de BES-eilanden richting de EU. De gezant zal daartoe de verschillende directe en indirecte stakeholders in Brussel informeren. Denk hierbij aan de PV van NL, DG INTPA, DG EESA, DG EUSPA, DG DEFIS, Europarlementariërs, het regiokantoor van de EU in Guyana en betrokkenen bij de horizontale fondsen.
- Inzichtelijk maken van de horizontale EU-fondsen, o.a. via een website en

nieuwsbrieven. (Het gezantschap richt zich niet op al lopende programma's via de EDF en MIP-fondsen voor de eilanden, echter ondersteunt hierbij indien de eilanden dat wensen).

- Inzichtelijk maken van de diverse stappen bij het aanvragen van horizontale fondsen, inclusief waar mogelijk het wegnemen van barrières. Onder andere door het opzetten van een schrijverspool en juiste structuren om EU-fondsen aan te kunnen vragen
- Ondersteunen bij het ontwikkelen van 1 regionale aanvraag richting de EU
- Stimuleren van de eilanden en de diverse ministeries in Nederland samen te werken richting de EU en mogelijke fondsen. Dit kan onder andere door het geven van presentaties en procesbegeleiding, waaronder het opzetten van de EU / internationale desks op Saba en Sint Eustatius.

VN

- Vergroten van de belangenbehartiging van de eilanden bij de relevante VN organisaties, onder andere door meer en beter inzicht te geven over de (on)mogelijkheden van de BES-eilanden richting de VN. De gezant zal daartoe de verschillende directe en indirecte stakeholders bij de VN hierover informeren.
- Inzicht creëren in VN netwerken (qua kennis/kunde en netwerken) voor de eilanden. Dit kan onder andere via de eerder genoemde website en nieuwsbrieven. Daarnaast kunnen ook trainingen georganiseerd worden.
- Uitbouwen UNLocal2030 samenwerking voor de eilanden. Dit kan onder andere door COP (Community of Practice) activiteiten te faciliteren voor de eilanden i.s.m. UNLocal2030. Daarnaast kan de gezant het proces faciliteren voor Sint Eustatius en Saba om zich aan te sluiten bij dit wereldwijde eilandelijke netwerk.
- Inzicht creëren richting de eilanden over de SDG's (Sustainable Development Goals) van de VN. Dit kan onder andere via de website, nieuwsbrieven en workshops. Daarnaast ook door samenwerking met oa de SDG-coördinator voor het Koninkrijk van het ministerie van Buitenlandse Zaken

Economische activiteiten met Latijns-Amerika en het Caribisch gebied

- Versterken van de banden met de prioriteits(ei)landen, onder andere door meer en beter inzicht te geven in economische mogelijkheden met en op de BES-eilanden.
- Aansluiten op handelsmissies vanuit het Koninkrijk, danwel zelf handelsmissies initiëren in afstemming met de betrokken partijen op de BES-eilanden, Nederland en de betrokken landen in de regio.
- Lobbyactiviteiten voor ontwikkeling die voor de BES-eilanden van belang zijn. Denk hierbij aan de oprichting van een BES-bank, vliegsubsidies zoals de Franse eilanden deze via de EU hebben en andere lopende activiteiten ter bevordering van de economie van de eilanden
- Begeleiden van ondernemers van de BES-eilanden bij economische activiteiten in de regio. Onder andere door het creëren van matchmaking- en follow up tools voor ondernemers voor, tijdens en na handelsmissies. Dit gebeurt in nauwe

afstemming en samenwerking met het Ministerie van Buitenlandse Zaken en andere betrokken partijen, zoals RVO.

Naast deze activiteiten zal er in het eerste jaar de nodige aandacht gaan naar het opbouwen van het kabinet van de gezant en het verder uitbouwen van de relevante netwerken.

Tot slot

De toegevoegde waarde van het gezantschap voor de BES-eilanden vertaalt zich in de verbetering van de betrekkingen in de regio, de versterkte vertegenwoordiging van de eilanden bij de EU en VN, het creëren van financiële kansen door een gerichte inzet op horizontale fondsen van de Europese Unie en de nauwere afstemming met de ministeries in Nederland op deze thema's. Zowel de eilanden als de ministeries in Nederland, en het Koninkrijk als geheel zullen hiervan profiteren.

Gezant Rijna bezoekt de eilandsraad van Saba

1. EUROPESE UNIE

De Europese Unie is een politiek en economisch samenwerkingsverband dat bestaat uit 27 lidstaten, waaronder het Koninkrijk der Nederlanden. De EU streeft naar vrede, stabiliteit en welvaart door middel van gemeenschappelijke waarden, beleid en wetgeving. Voor landen en regio's betekent dit dat ze kunnen profiteren van het lidmaatschap van de EU door toegang te krijgen tot verschillende fondsen, programma's en initiatieven die onder andere gericht zijn op economische ontwikkeling, duurzaamheid, sociale cohesie, onderwijs en cultuur. Bovendien bevordert de EU de samenwerking tussen haar lidstaten en regio's, waardoor er mogelijkheden ontstaan om kennis uit te wisselen, partnerschappen aan te gaan en gezamenlijke projecten te realiseren.

Nederland maakt op dit moment relatief weinig gebruik van deze fondsen en programma's. Voor de Caribische delen van het Koninkrijk liggen hier echter wel kansen bij de horizontale fondsen van de EU, mits er gezamenlijk met Nederland opgetrokken wordt richting de EU.

1.1 LGO's

De Europese Unie onderhoudt nauwe betrekkingen met haar Landen en Gebieden Overzee (LGO). Hieronder vallen alle 6 de Caribische delen van het Koninkrijk, dus ook de BES-eilanden. De EU erkent de speciale band en verantwoordelijkheden die zij heeft ten opzichte van deze territoria.

De LGO's spelen een rol in de regionale samenwerking en integratie, waarbij ze vaak de brug vormen tussen de EU en hun eigen regio's. De EU streeft naar een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van de LGO's, waarbij rekening wordt gehouden met hun specifieke behoeften en omstandigheden. Door de samenwerking tussen de Europese Unie en de LGO's worden gemeenschappelijke uitdagingen aangepakt en worden kansen

gecreëerd voor wederzijdse groei en welvaart. Deze samenwerking kan echter voor de BES-eilanden substantieel verder vormgegeven worden. Hier speelt het gezantschap een belangrijke rol in.

In oktober 2021 werd de zogeheten OAD (Overseas Association Decision) vastgesteld. Daarmee werd een framework bevestigd voor samenwerking met de 13 LGO's die onderdeel zijn van de EU lidstaten Frankrijk, Denemarken en Nederland. Hoofddoelstelling is de economische en sociale ontwikkeling van de LGO's en het versterken van de economische relatie tussen de LGO's en de EU. Hiervoor is een aantal instrumenten aangewezen, te weten: bilaterale samenwerking EU-LGO, regionale programma's, intraregionale programma's en technische assistentie.

Voor de periode 2021-2027 is binnen de OAD in totaal € 500 mln. beschikbaar die volgens een vaste verdeelsleutel over de LGO's en de programma's is verdeeld. De budgetten zijn dus geormerkt. De inhoudelijke doelstelling ligt in het verlengde van de Green Deal en Global Gateway van de EC waaronder economisch diversificatie, concurrentiekracht, connectiviteit, klimaat en weerbaarheid. Van deze € 500 mln is zo'n € 250 gealloceerd voor Groenland. Voor de BES-eilanden is in totaal een kleine € 8 mln gealloceerd. Daarnaast is € 30 mln euro gealloceerd voor regionale programma's waar de BES-eilanden ook toegang toe hebben. Daarnaast bekijkt de EU op dit moment of er vanuit deze gelden ook een project voor sargassum opgezet kan worden, wetende dat alle LGO's hiermee te maken hebben.

Om over de financiering te kunnen beschikken, moeten de LGO's een aantal processtappen doorlopen waaronder het opstellen van een Multi-annual Indicative Programma (MIP), het opstellen van Action Plans (AP), het opstellen van Action Documents en het overeenkomen van de Financing Agreement.

BO
NIA

Deze documenten worden door de EC/EU vastgesteld. Hierbij worden zij ondersteund vanuit DG INTPA (Department for International Partnerships) en -voor de 6 eilanden van het Koninkrijk- door het regionale EU kantoor in Guyana. De LGO-gelden lopen (bijna) altijd via de overheden van de LGO's.

Voor alle drie de BES-eilanden geldt dat de structuren voor (de uitvoering van) deze OAD-gelden al aanwezig zijn. Het gezantschap zal zich hier verder ook niet actief op richten. Wel op de zogenoemde horizontale fondsen van de EU.

1.2 Horizontale fondsen

De Europese Unie heeft een scala aan horizontale fondsen die beschikbaar zijn voor verschillende gebieden en sectoren passend binnen de strategische programma's van de EU zoals de Green Deals en de Global Gateway. Horizontale fondsen zijn bedoeld om brede uitdagingen aan te pakken die gemeenschappelijk zijn voor verschillende regio's en landen, ongeacht hun specifieke kenmerken.

Deze fondsen bieden financiële steun en technische bijstand aan projecten en initiatieven op uiteenlopende gebieden, zoals regionale duurzame ontwikkeling, klimaatuitdagingen, connectiviteit, werkgelegenheid, onderwijs, innovatie en sociale inclusie. Het bijzondere aan horizontale fondsen is dat ze zich richten op het versterken van samenwerking en het delen van 'best practices' tussen verschillende regio's, waardoor synergie en positieve effecten op grotere schaal kunnen ontstaan.

Over het algemeen komen LGO's in aanmerking voor deze horizontale fondsen. Echter is hier bijna altijd een competitieve 'oproep tot het indienen van voorstellen' (calls for proposals) aan gekoppeld, waarbij een deel van de financiering afkomstig is vanuit de EU. Het andere deel dient uit andere bronnen gefinancierd te worden (cofinanciering). Bekende voorbeelden van deze horizontale fondsen zijn o.a. Horizon, Life en Erasmus+.

Ondanks dat er vanuit de Europese Unie vele horizontale programma's open staan voor de LGO's en ook actief worden aangeboden, wordt daar door de eilanden van het Koninkrijk nog weinig gebruik van gemaakt. Dit heeft diverse redenen, waaronder de benodigde tijd, kennis, benodigde beleidsdocumenten, uitvoeringskracht en financiële middelen. Daarnaast is ook de onderlinge samenwerking binnen het Koninkrijk een knelpunt. Echter liggen er juist hier ook kansen om dit door de eilanden in samenwerking met Nederland op te pakken.

1.3 Kansen voor de BES-eilanden richting de EU

1. Aanknopingspunten strategische lijnen EU; Green Deals / Global Gateway / Strategisch plan EULAC

De BES-eilanden hebben kansen om aan te sluiten bij de strategische lijnen van de EU, zoals de Green Deals, Global Gateway en het Strategisch Plan EU-Latijs-Amerika en het Caribisch gebied. Deze initiatieven benadrukken duurzaamheid, klimaatverandering, economische groei en samenwerking tussen regio's. De BES-eilanden kunnen profiteren van deze strategische lijnen door hun eigen duurzame initiatieven aan te laten sluiten bij EU-programma's en financieringsmogelijkheden. Hierbij kunnen zij zich door het gezantschap laten ondersteunen.

Het gezantschap heeft 5 strategische prioriteitsgebieden geïdentificeerd voor de BES-eilanden richting de EU op basis van de behoefte van de eilanden en de strategische lijnen van de EU. Dit zijn klimaat (klimaatadaptatie en mitigatie), connectiviteit (zowel maritiem, via de lucht als digitaal), voedselzekerheid, verduurzaming energie en water en diversificering van de economieën van de eilanden.

2. Aanknopning horizontale fondsen en toegang hiertoe

De strategische programma's van de EU vertalen zich in tal van horizontale fondsen waar de BES-eilanden aanspraak op kunnen

maken, maar dat nu nog niet/minimaal doen. Door gebruik te maken van deze fondsen, kunnen de BES-eilanden investeren in o.a. klimaatuitdagingen, hernieuwbare energie, onderzoek en innovatie, voedselzekerheid, diversificatie van hun economieën, connectiviteit en sociale projecten. Het verkrijgen van toegang tot deze fondsen vereist echter een goede voorbereiding, kennis van de beschikbare programma's en het vermogen om concurrerende financieringsvoorstellen te ontwikkelen. Daarnaast dient er voor grotere aanvragen afstemming te zijn met de ministeries in Nederland en de EU zelf, onder andere via het regiokantoor in Guyana. Het gezantschap zal dit proces verder begeleiden.

3. Samenwerking met Nederland richting de EU

De BES-eilanden hebben het voordeel als bijzondere gemeenten een nauwe band met de rijksoverheid te hebben in vergelijking met andere gemeenten in Nederland. De nauwe samenwerking biedt kansen voor kennisuitwisseling, technische ondersteuning en het delen van best practices. Nederland kan als lidstaat van de EU fungeren als een belangrijke partner bij het behartigen van de belangen van de BES-eilanden binnen de EU. Door samen te werken met Nederland kunnen de BES-eilanden hun positie versterken en toegang krijgen tot EU-netwerken en samenwerkingsverbanden.

Op dit moment wordt hier nog weinig gebruik van gemaakt. Ook aan Nederlandse zijde bij zowel de ministeries als de diverse uitvoeringsinstanties zoals RVO en VNG-i is nog weinig bekend van deze strategische mogelijkheid. Het gezantschap gaat hier aankomende periode mee aan de slag en zal daarom ook de ministeries en uitvoeringsinstanties in Nederland in gesprek gaan.

4. Samenwerking met Frankrijk richting de EU

Ook Frankrijk kent OCT's, waaronder St. Baths in het Caribisch gebied. De Fransen zijn van oudsher veel beter in het benutten van EU-fondsen voor hun eilanden. Door

gezamenlijke regionale projecten en initiatieven te ontwikkelen, kunnen de eilanden profiteren van elkaars expertise en hulpbronnen, en hun positie versterken in de EU-context.

Er wordt op dit gewerkt aan een MoU tussen Nederland en Frankrijk op het gebied van de eilanden waarbij thema's als connectiviteit en klimaat centraal staan. Het gezantschap kan een coördinerende rol vervullen om verdere afstemming en samenwerking met de Fransen en de Franse eilanden te bespoedigen.

5. Extra uitvoeringskracht op de eilanden

In tegenstelling tot de LGO-fondsen, hoeven de aanvragen voor de horizontale fondsen niet via de overheden van de eilanden te lopen, maar kunnen deze direct door bedrijven of stichtingen ingediend worden. Het voordeel hiervan is dat daarmee extra 'handjes' (uitvoeringskracht) op de eilanden beschikbaar komen en niet alles via de overheden hoeft te lopen.

Het beheren van toegezegde EU-fondsen vraagt echter wel aanzienlijke inzet en kennis. Het is daarom wenselijk in ieder geval de overheden te informeren en waar mogelijk te betrekken bij de aanvragen van horizontale fondsen om een optimale afstemming te krijgen op de eilanden. Zeker als er regionale aanvragen gedaan worden in samenwerking met Nederland of andere EU-partners. Daarnaast is het wenselijk regionale netwerken op te zetten, zoals bijvoorbeeld de luchthavens en parken al hebben met de DCCA en DCNA. Het gezantschap zal dit verder ondersteunen en waar nodig aanjagen.

1.4 Uitdagingen voor de BES-eilanden richting de EU

1. Capaciteitsopbouw en uitvoeringskracht

Een van de belangrijkste uitdagingen voor de BES-eilanden is het opbouwen van voldoende capaciteit en uitvoeringskracht op verschillende niveaus om optimaal te profiteren van EU-fondsen en -programma's. Het vergroten van het inzicht in deze fondsen en het doorzien van de complexe procedures en vereisten vormt een eerste stap. Daarnaast is het van essentieel belang

dat de eilanden de vaardigheden ontwikkelen om succesvolle financieringsvoorstellen te schrijven, waarbij ze rekening houden met de specifieke behoeften en uitdagingen van hun lokale gemeenschappen vertaald naar de strategische agenda van de EU.

Om deze capaciteitsopbouw te realiseren, is het nodig een platform op te zetten waar alle relevante informatie over EU-financiering toegankelijk is. Dit kan dienen als een centrale bron van kennis en begeleiding voor burgers, organisaties en ondernemers op de eilanden. Daarnaast kunnen trainingen en workshops worden georganiseerd om potentiële aanvragers vertrouwd te maken met de procedures en beste praktijken voor het indienen van financieringsvoorstellen.

Het is tevens belangrijk initiatieven voor capaciteits- en kennisopbouw te stimuleren, waarbij de focus ligt op het versterken van de lokale expertise. Door het “train de trainer” principe toe te passen, kunnen ervaren professionals worden aangetrokken om potentiële aanvragers te trainen en te begeleiden bij het effectief gebruikmaken van EU-financiering. Op deze manier kunnen de BES-eilanden hun capaciteit en uitvoeringskracht versterken, wat hen in staat stelt om succesvolle projecten en programma's te realiseren met behulp van EU-financiering.

2. Weinig bekendheid over de horizontale fondsen op zowel de eilanden als bij de ministeries

Zowel op de eilanden als bij de ministeries in Nederland bestaat een tekort aan kennis en bewustzijn met betrekking tot de mogelijkheden die de horizontale fondsen van de Europese Unie bieden. Het is essentieel deze partijen te informeren en bewust te maken van de waardevolle kansen die er liggen.

Een bijzondere focus ligt op de ministeries. Nederlandse subsidies zoals het groeifonds of de SDE++ regeling, evenals andere subsidies vanuit Nederland kunnen aanzienlijk worden vermenigvuldigd wanneer zij gekoppeld worden aan EU-fondsen.

Door de gezamenlijke inspanningen van de eilanden, de ministeries en het gezantschap kan er een sterke basis worden gelegd voor een effectieve benutting van de horizontale fondsen van de EU. Dit zal niet alleen de financiële ruimte vergroten, maar ook nieuwe mogelijkheden creëren voor duurzame ontwikkeling, economische groei en welzijn op de eilanden. Het is een uitdagende, maar waardevolle taak het bewustzijn te vergroten en de capaciteit op te bouwen. Het zal samenwerking en betrokkenheid van alle betrokken partijen vereisen om het maximale potentieel te benutten.

3. Fysieke afstand en tijdsverschil

Een andere uitdaging waarmee de BES-eilanden worden geconfronteerd, is de fysieke afstand en het tijdsverschil tussen hen en de Europese Unie. Vanwege de geografische ligging in het Caribisch gebied is er een aanzienlijke afstand tussen de eilanden en de EU. Dit kan leiden tot belemmeringen in de communicatie, coördinatie en samenwerking. Bovendien moeten de BES-eilanden rekening houden met het tijdsverschil, wat de planning van vergaderingen, het ontvangen van informatie en het reageren op belangrijke ontwikkelingen kan bemoeilijken.

Om deze uitdagingen het hoofd te bieden, is het essentieel dat de BES-eilanden en de EU effectieve communicatiekanalen opzetten, zoals regelmatige videoconferenties en digitale platforms, om de afstand te overbruggen en de betrokkenheid te waarborgen. Het plannen van activiteiten en deadlines moet zorgvuldig worden afgestemd op het tijdsverschil, zodat er voldoende tijd is voor input, feedback en besluitvorming. Door bewust te zijn van deze uitdagingen en proactief te werken aan effectieve communicatie en samenwerking, kunnen de BES-eilanden de ministeries in Nederland en de EU succesvol samenwerken en de gestelde doelen bereiken, ondanks de fysieke afstand en het tijdsverschil. Het gezantschap zal hier een coördinerende rol in spelen.

4. Regelgeving en conformiteit

Een vierde uitdaging voor de BES-eilanden is de omgang met regelgeving en conformiteit.

Als deel van een EU-lidstaat zijn de BES-eilanden in een aantal gevallen onderworpen aan EU-wetgeving en -regelgeving, die soms complex en uitgebreid kan zijn. Het begrijpen en naleven van deze regels kan een uitdaging vormen, vooral gezien de specifieke behoeften en omstandigheden van de eilanden.

Daarnaast moeten de BES-eilanden ervoor zorgen dat bij bepaalde aanvragen van fondsen hun eigen wet- en regelgeving in overeenstemming zijn met de EU-normen en -vereisten. Dit vereist voldoende capaciteit en expertise op het gebied van juridische en regelgevende zaken, evenals goede samenwerking tussen de eilanden en relevante EU-instanties. Indien nodig bij EU-fondsaanvragen, kan Nederland ondersteunen bij de implementatie van passende mechanismen voor regelgeving en conformiteit, zoals monitoring, rapportage en controle.

5. Vertegenwoordiging en belangenbehartiging bij de EU

Een andere belangrijke uitdaging voor de BES-eilanden is de effectieve vertegenwoordiging en belangenbehartiging bij de Europese Unie. Als kleine eilandgebieden hebben de BES-eilanden beperkte middelen en capaciteit om actief deel te nemen aan het besluitvormingsproces binnen de EU.

Het lobbyen en pleiten voor de belangen van de BES-eilanden vereist sterke en strategische vertegenwoordiging, evenals een grondig begrip van de EU-structuren en -procedures. Het gaat hierbij niet alleen om het bereiken van awareness en het bewustmaken van de uitdagingen en behoeften van de BES-eilanden, maar ook om het opbouwen van duurzame relaties met relevante Europese instellingen, beleidsmakers en overige stakeholders.

Het vergroten van de bekendheid en het begrip van de specifieke situatie en prioriteiten van de BES-eilanden is essentieel voor een effectieve strategie voor belangenbehartiging. Dit kan onder meer worden bereikt door het actief deelnemen aan EU-netwerken, het organiseren van evenementen op de eilanden

en het benutten van de juiste netwerken.

Het gezantschap kan hier op diverse niveau's een belangrijke rol spelen. Bij specifieke grote regionale EU-aanvragen, tot de strategische positionering van het Galileo grondstation in de regio tot het vergemakkelijken van EU-aanvragen op basis van de omstandigheden van de eilanden.

Gezant Rijna bezoekt de gouverneur van Aruba, dhr. Boekhoudt

2. VERENIGDE NATIES

In de Verenigde Naties (VN) werken 193 landen met elkaar samen, voor een betere en veiligere wereld.

De Verenigde Naties hebben daarvoor verschillende uitvoerende onderdelen. Denk aan de ongeveer 90.000 militairen, politie en burgers (Peacekeepers) die werken in vredesmissies over de hele wereld. Of de VN-organisatie UNHCR die vluchtelingen helpt, UNICEF dat zich wereldwijd inzet voor kinderen, en het World Food Programme dat in actie komt tegen honger wereldwijd. Bonaire heeft gedurende de COVID-pandemie gebruik gemaakt van het World Food Programme voor een Post Disaster Need Assessment, gemaakt door de Wereldbank en gefinancierd door de EU.

Ook biedt de VN een platform aan landen om met elkaar te overleggen en afspraken te maken, bijvoorbeeld via de Algemene Vergadering en de Veiligheidsraad in New York, of de Mensenrechtenraad in Genève.

De Verenigde Naties werden in 1945 – na de Tweede Wereldoorlog – opgericht door 51 landen, waaronder Nederland. Sinds het begin zijn de doelstellingen van de VN:

- Een wereld zonder oorlog;
- Goede relaties tussen landen
- Landen helpen om samen te werken onder andere op het gebied van vrijheid en rechten van de mens, armoede en het tegengaan van ziektes.

Voor de periode 2015 - 2030 heeft de VN specifieke doelen opgesteld; de zogenaamde Sustainable Development Goals (SDG's - Duurzame Ontwikkelingsdoelen). Zie hoofdstuk 3.1 voor een verdere toelichting.

De kansen voor de BES-eilanden richting de Verenigde Naties liggen met name op het gebied van kennisdeling, onderzoek en netwerken waarbij er al een natuurlijke lijn ligt richting de SDG's en het UN eilanden netwerk

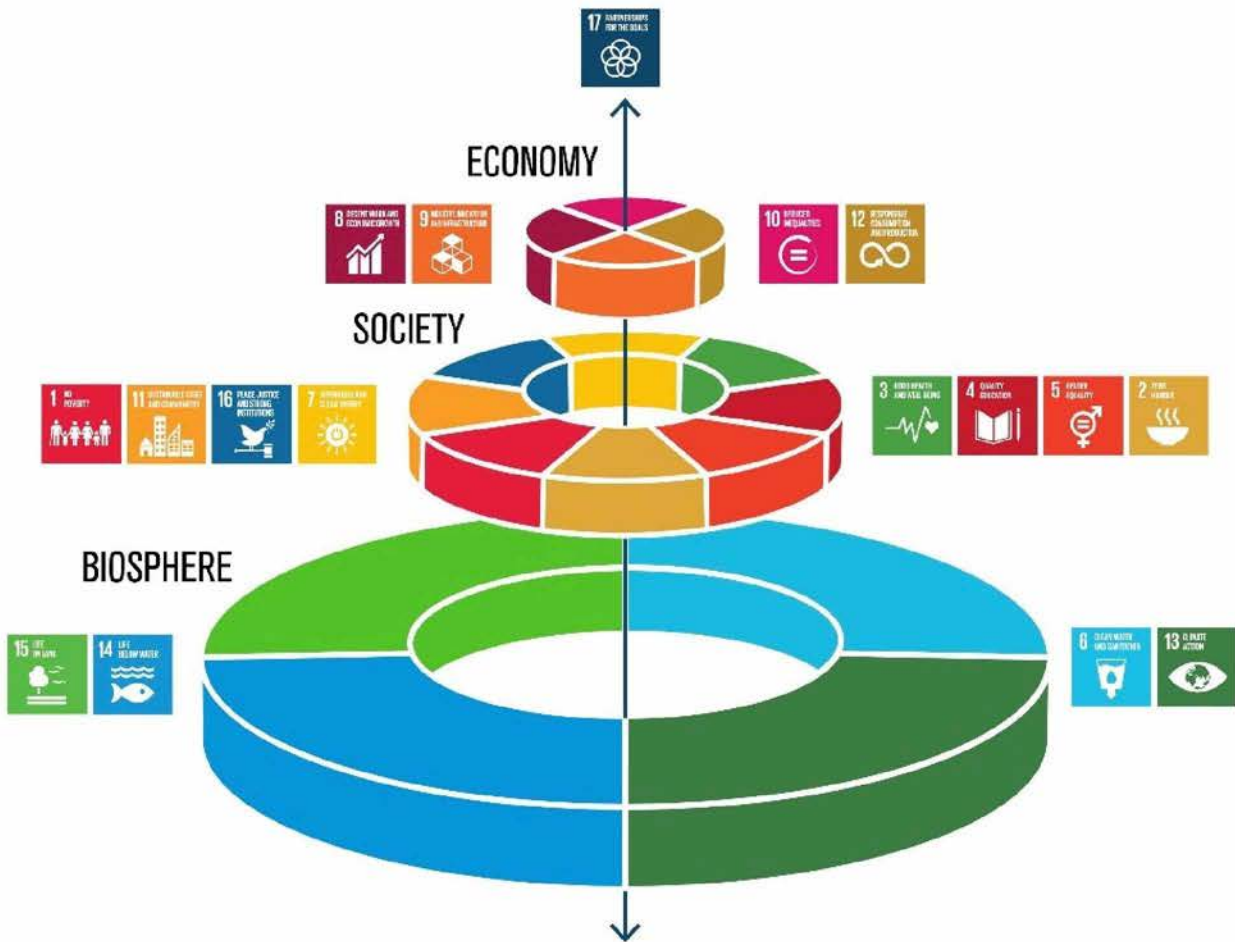
(Local2030 Island Network). Fondsen vanuit de VN zijn in mindere mate te verwachten, met name omdat de BES-eilanden deel zijn van Nederland (eerste wereldland).

2.1 Sustainable Development Goals (SDG's)

De Duurzame Ontwikkelingsdoelen zijn wereldwijd bekend als de Sustainable Development Goals (SDG's). In 2015 hebben alle 193 landen die lid zijn van de Verenigde Naties de doelen aangenomen. Met deze doelen willen zij in 2030 een duurzame wereld voor iedereen bereiken, waarin niemand wordt buitengesloten. De doelen gelden voor alle landen en voor alle mensen.

De 17 SDG's zijn:

1. Alle vormen van armoede tegengaan
2. Geen honger, wel duurzame landbouw en goede voeding
3. Goede gezondheid en welzijn
4. Goede kwaliteit van onderwijs
5. Dezelfde rechten en kansen voor mannen en vrouwen
6. Schoon water en sanitaire voorzieningen en duurzaam omgaan met water
7. Betaalbare duurzame energie
8. Goede banen, duurzame economische groei en eerlijke verdeling van welvaart
9. Duurzame industrie, innovatie en infrastructuur
10. Minder ongelijkheid in een land en tussen landen
11. Duurzame, veilige en veerkrachtige steden en gemeenschappen
12. Verantwoorde consumptie en productie
13. Klimaatverandering tegengaan
14. Duurzaam gebruik van de oceanen en zeeën
15. Beschermde ecosystemen, bossen en biodiversiteit
16. Vrede, veiligheid en rechtvaardigheid
17. Wereldwijde samenwerking om de doelen te bereiken

Graphic

Deze doelen zijn met name voor eilanden interessant, gezien het feit dat eilanden veelal kleinere ecosystemen zijn waarbij de implementatie van deze doelen sneller kan gaan, mits een goede afstemming met de diverse stakeholders. Daarnaast is de impact van implementatie ook sneller en beter te meten door de VN. Tot slot ervaren eilanden wereldwijd vaak als eerste de effecten van bijvoorbeeld klimaatverandering.

Voor de BES-eilanden geldt dan ook dat het zinvol is meer en beter te kijken naar de mogelijkheden rondom de SDG's voor de eilanden. Het gezantschap kan hierin faciliteren en begeleiden.

2.2 UN Local 2030 Island Network

Het UN Local2030 Island network is voortgekomen uit het UN Local2030 Initiatief. Het UN local2030 Initiatief is een netwerk en platform dat de uitvoering van de SDG's ondersteunt, met een focus

op degenen die het verst achterlopen. Het is een verbindingsplatform tussen lokale en regionale overheden en hun verenigingen, nationale overheden, bedrijven, gemeenschapsorganisaties en andere lokale actoren, en het systeem van de Verenigde Naties.

De VN ziet de eilanden wereldwijd als een van de belangrijkste focusgebieden voor de SDG's, met name omdat zij qua uitvoering van duurzame ontwikkeling achterlopen op vele landen wereldwijd, terwijl zij wel als een van de eersten de impact van onder andere klimaatverandering ervaren. Om deze reden hebben eilanden wereldwijd het initiatief opgepakt om - gebaseerd op het UN Local2030 Initiatief - een netwerk op te richten specifiek gericht op de uitdagingen voor eilanden; Het UN local2030 Island Network.

Het Local2030 Islands Network is het eerste wereldwijde, door eilanden geleide peer-to-peer-netwerk dat zich toelegt op het bevorderen van de doelstellingen voor de

SDG's door middel van lokaal aangestuurde oplossingen. Het netwerk biedt een peer-to-peer voor betrokkenheid tussen eilanden om ervaringen te delen, kennis te verspreiden, ambitie te verhogen, solidariteit te bevorderen en 'best practices' te identificeren, te delen en te implementeren. De liaison van de gezant zit in de stuurgroep van dit netwerk.

Vanuit het gezantschap zal er ondersteuning komen om de BES-eilanden meer en beter op dit netwerk aan te laten sluiten, met name om te kunnen netwerken en kennis en kunde op de diverse thema's met andere eilanden te kunnen delen.

Op dit moment zijn ook de VS, Ierland en Nederland partner geworden van dit netwerk. De gezant kan hier een verbindende rol spelen door deze partijen samen te brengen en te bezien hoe deze landen kunnen ondersteunen bij de doelen van het Local2030 Island Network.

2.3 Kansen voor de BES-eilanden richting de Verenigde Naties

De kansen en uitdagingen voor de BES-eilanden richting de Verenigde Naties zijn veelal vergelijkbaar met de genoemde kansen en uitdagingen richting de EU. In dit hoofdstuk worden daarom alleen de kansen en uitdagingen benoemd die specifiek gelden richting de Verenigde Naties.

1. De Duurzaamheidsdoelen (SDG's)

Eilanden wereldwijd ervaren vaak als eerste de effecten van bijvoorbeeld klimaatverandering en zijn zeer gevoelig voor thema's als voedselzekerheid, energie en duurzame economische ontwikkeling. Dat geldt ook voor de BES-eilanden. De SDG's hebben hier diverse pragmatische programma's voor om kennis en netwerken te delen. Hier kunnen de eilanden goed gebruik van maken. Doordat de BES-eilanden kleine ecosystemen zijn, is de impact ook snel merkbaar. De VN geeft de

mogelijkheid dit te monitoren en waar nodig ondersteuning te vragen vanuit de eilanden qua kennis en kunde. Het gezantschap zal dit begeleiden, onder andere door meer bewustwording te creëren op de eilanden met betrekking tot de SDG's en de mogelijkheden hieromtrent voor de eilanden.

Daarnaast dient vanuit het gezantschap samen met Nederland afgestemd te worden op welke aandachtsgebieden de BES-eilanden graag zien dat Nederland waar mogelijk ook zijn VN netwerken inzet om technische ondersteuning en kennisdeling te bevorderen.

2. Kennisuitwisseling en samenwerking:

De VN bieden diverse platforms voor kennisuitwisseling en samenwerking met landen en internationale organisaties. Het is zaak voor de BES-eilanden aansluiting te vinden bij 'the low hanging fruits'. Een van de meest aansluitende platforms is het UNlocal2030 Island Network. Dit netwerk is opgericht om eilanden wereldwijd te ondersteunen met de SDG's. Daarnaast zijn er diverse COP's (Communities of Practices) op diverse thema's om kennis en ervaring met elkaar te delen. De liaison van de gezant zit in de stuurgroep van dit netwerk en het gezantschap kan hierin de eilanden verder ondersteunen. Daarnaast biedt dit netwerk ook een mooi platform om verdere samenwerking en belangenbehartiging voor de eilanden vanuit het gezantschap op te zetten.

2.4 Uitdagingen voor de BES-eilanden richting de Verenigde Naties

1. De staatskundige positie van de BES-eilanden binnen Nederland en het Koninkrijk

Door de staatskundige positie van de BES-eilanden binnen Nederland en het Koninkrijk, is het voor de eilanden moeilijk financiële ondersteuning te krijgen vanuit de VN. Hier dient dan ook niet de focus naar uit te gaan. Wel naar het vergroten van het netwerken en het delen van kennis en kunde. Dat kan onder andere door aan te sluiten bij diverse VN-netwerken en te richten op de zogenaamde 'technische assistentie' die de VN kan bieden op diverse thema's die gelinkt zijn aan de SDG's. Denk hierbij een het delen van kennis, maar ook aan het uitvoeren van onderzoek en workshops op bepaalde thema's.

3. LATIJNS-AMERIKA EN HET CARIBISCH GEBIED

Naast de samenwerking met de EU en VN, houdt het gezantschap zich ook bezig met de economische ontwikkeling met Latijns-Amerika en het Caribisch gebied voor de BES-eilanden. De BES-eilanden hebben een strategisch gunstige ligging richting de Latijns- Amerikaanse landen en in het Caribisch gebied. Daarnaast bieden zij ook een ‘safe haven’ in de regio qua veiligheid en voldoet de wet- en regelgeving in de regel aan internationale standaarden. Op dit moment doen de eilanden echter nog weinig tot niets met deze strategische voordelen.

Daarnaast is er nog weinig aandacht voor het exporteren van kennis en goederen van de eilanden naar de regio of visa versa. Hier wil de gezant verandering in brengen.

Tijdens de bezoeken aan de eilanden zijn de prioriteits(ei)landen voor de BES-eilanden geïdentificeerd, te weten:

1. De eilanden van het Koninkrijk der Nederlanden
2. Dominicaanse Republiek
3. Colombia
4. Panama
5. Trinidad
6. VS (Miami)
7. Suriname

Per prioriteits(ei)land is op basis van de gesprekken ook een eerste inventarisatie gemaakt voor welke sectoren deze (ei)landen interessant kunnen zijn voor de BES-eilanden. De aankomende tijd zal hier verder onderzoek naar gedaan worden. Verder geldt dat het gezantschap waar mogelijk duurzaamheid hoog in het vaandel heeft staan. Dit geldt voor alle sectoren.

Caribische eilanden Koninkrijk
Handelsactiviteiten (douane-unie), toerisme,

landbouw, veeteelt, connectiviteit

Dominicaanse Republiek
Landbouw, veeteelt, toerisme, bouwmaterialen en overige handelsactiviteiten

Colombia
Landbouw, veeteelt, toerisme, handelsactiviteiten

Panama
Digitale connectiviteit, dienstensector, ruimteprogramma's (Galileo/Copernicus), toerisme

Trinidad
Handelsactiviteiten, landbouw, connectiviteit

VS
Handelsactiviteiten, dienstensector, toerisme, connectiviteit

Suriname
Landbouw, veeteelt, connectiviteit, handelsactiviteiten

Deze (ei)landen zijn zowel qua export als import interessant, naast de mogelijke kennisuitwisseling op diverse thema's.

3.1 Kansen voor de BES-eilanden met Latijns-Amerika en het Caribisch gebied

Diverse kansen en uitdagingen die al benoemd zijn in hoofdstuk 1 gelden ook voor de economische ontwikkeling in de regio, denk hierbij aan versterken van de samenwerking in de regio en uitdaging qua uitvoeringskracht en capaciteitsopbouw. Deze kansen en uitdagingen worden hier daarom verder niet meer genoemd.

1. Strategische ligging, veilige eilanden en culturele verbinding

De BES-eilanden kunnen gezien worden als het voorportaal van Nederland richting Latijns-Amerika en het Caribisch gebied. Dit betekent dat - indien er een betere strategische afstemming komt tussen Nederland en de eilanden - er zowel voor Nederland als de eilanden economische voordelen behaald kunnen worden. Onder andere omdat de eilanden veilige plekken zijn in de regio, vaak internationale wet- en regelgeving kennen en daarnaast vaak ook de taal van de regio spreken.

Het gezantschap zal hier een belangrijke rol in vervullen, onder andere door het verstevigen van de banden met de prioriteits(ei)landen en beter inzicht te geven in economische mogelijkheden met en op de BES-eilanden.

Daarnaast sluit het gezantschap aan op handelsmissies in de regio vanuit het Koninkrijk of zal hij zelf handelsmissies initiëren in afstemming met de betrokken partijen op de BES-eilanden, Nederland en landen in de regio.

Tot slot zal het gezantschap ondernemers van de BES-eilanden ondersteunen bij economische activiteiten in de regio. Onder andere door het creëren van matchmaking- en follow up tools voor ondernemers voor, tijdens en na handelsmissies. Bovenstaande activiteiten gebeuren in nauwe afstemming en samenwerking met het ministerie van Buitenlandse Zaken

3.2 Uitdagingen voor de BES-eilanden met Latijns-Amerika en het Caribisch gebied

1. Kleine markten:

De BES-eilanden hebben relatief kleine markten, wat uitdagingen kan opleveren bij het aantrekken van investeringen en het vergroten van handelsmogelijkheden met grotere economieën in de regio.

Gezant Rijna bezoekt de premier van Sint Maarten, mevrouw Jacobs

Het gezantschap dient hier een goede en duidelijke strategie voor te ontwikkelen en de banden met de prioriteits(ei)landen te versterken onder andere door meer en beter inzicht te geven in economische mogelijkheden met en op de BES-eilanden. Daarnaast door aansluiting te zoeken bij Koninkrijkshandelsmissies, danwel zelf handelsmissies in de regio op te zetten voor de BES-eilanden.

2. Concurrentie

De BES-eilanden zijn relatief dure eilanden in vergelijking met de regio. Daarnaast concurreren ze met andere (ei)landen in de regio, onder andere op het gebied van toerisme. Het gezantschap speelt hier een belangrijke rol door de strategische voordelen van de eilanden te blijven onderschrijven en waar mogelijk samenwerking te verstevigen op de thema's die voor de BES-eilanden van belang zijn, zoals voedselveiligheid, connectiviteit, verduurzaming energie, klimaatsuitdagingen en verdere diversificatie van de economie.

STATA

4. INRICHTING GEZANTSCHAP

Op basis van de verkregen inzichten tijdens de bezoeken aan de eilanden, EU, Nederland en diverse al beschikbare onderzoeken zoals in bovenstaande hoofdstukken vermeld, wordt in dit hoofdstuk verdere toelichting gegeven op de inrichting van het (kabinet van het) gezantschap.

4.1 Visie en missie gezantschap

Visie gezantschap

Een sterke, structurele en inclusieve samenwerking tot stand brengen tussen de BES-eilanden, de Europese Unie, de Verenigde Naties en de prioriteit(s)eilanden in de regio, om gezamenlijk te werken aan de duurzame ontwikkeling van de eilanden en het bevorderen van welzijn van alle inwoners.

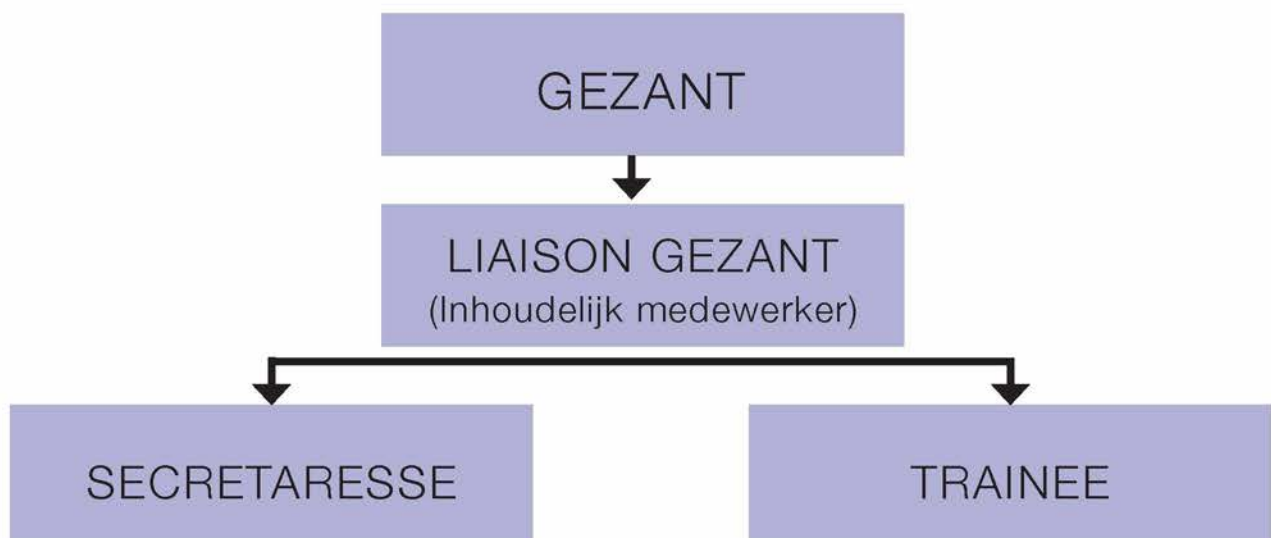
Missie gezantschap

Onze missie is om een effectieve vertegenwoordiging en belangenbehartiging te zijn voor de BES-eilanden bij de EU, VN en in de regio. We streven naar partnerschappen en dialoog om de uitdagingen, behoeften en belangen van

de BES-eilanden centraal te stellen. Door kennisuitwisseling, lobbyactiviteiten, capaciteitsopbouw en fondsenwerving willen we duurzame ontwikkeling van welvaart en welzijn bevorderen. We richten ons op connectiviteit, voedselzekerheid, duurzame energie, klimaatadaptatie en economische diversificatie. Samen met de EU, VN en regionale partners werken we aan gedeelde doelen en benadrukken we de unieke positie van de BES-eilanden als integraal onderdeel van Nederland, c.q. het Koninkrijk der Nederlanden.

4.2 Inrichting kabinet gezantschap

Het kabinet van de gezant houdt fysiek kantoor op Bonaire. Op dit moment is dat nog bij het kantoor van RCN. Er wordt gekeken naar eigen kantoorruimte. Naast de gezant werkt er op het kantoor een inhoudelijke senior medewerker. Per september worden een parttime secretaresse en een fulltime rijkstrainee (t/m februari 2024) aangesteld.

De gezant valt onder de verantwoordelijkheid van de staatssecretaris van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en rapporteert inhoudelijk aan de directeur-generaal van de Directie Koninkrijksrelaties.

De gezant is er voor de BES-eilanden richting de EU, VN en economische ontwikkeling met Latijns-Amerika en het Caribisch gebied.

4.2.1 Landen Caribisch deel van het Koninkrijk

Tijdens de onderzoeksfase voor de inrichting van het kabinet van de gezant zijn de Caribische landen van het Koninkrijk bezocht, te weten Aruba, Curacao en Sint Maarten. Tijdens deze bezoeken is zowel bestuurders alsook andere stakeholders gesproken. Zie voor een volledige uitwerking per eiland de bijlagen.

Alle drie landen hebben in de gesprekken te kennen gegeven het gezantschap te zien als een belangrijk instrument om hun belangen te behartigen en duurzaam economische ontwikkeling te bevorderen. De gezant kan zorgen voor een beter zichtbare vertegenwoordiging van de (ei)landen binnen EU- en VN-fora.

Daarnaast zien de landen het gezantschap als een kans om de samenwerking en vertegenwoordiging met de EU en VN te versterken en de toegang tot fondsen en subsidies te verbeteren.

De landen van het Koninkrijk erkennen dat zij verder inzicht en ondersteuning nodig hebben met betrekking tot de mogelijkheden die de EU en VN bieden bij te dragen aan hun economische ontwikkeling. Op dit moment is er weinig tot geen inzicht in horizontale fondsen van de EU, is het lobbywerk bij de EU en VN minimaal en hebben ze net zoals de BES-eilanden grote uitdagingen t.a.v. uitvoeringskracht.

De Caribische landen van het Koninkrijk hebben alle drie aangegeven een officiële brief te zullen sturen aan BZK met het verzoek

om het gezantschap in te kunnen zetten voor hun land. Totdat deze brieven binnen zijn en goedkeuring van BZK is ontvangen, zal de gezant zich alleen richten op de BES-eilanden. Voor de transparantie van dit rapport is er daarom ook voor gekozen alleen te focussen op de BES-eilanden. Indien er een verwijzing wordt gemaakt naar de landen het Koninkrijk, zal dit expliciet vermeld worden.

4.3 Strategische doelen kabinet gezant

Op basis van de verkregen informatie naar aanleiding van de bezoeken en verder onderzoek, zijn de volgende strategische doelen opgesteld voor het kabinet van de gezant.

1. Versterken van de samenwerking met de Europese Unie, de Verenigde Naties, prioriteits(ei)landen in de regio, Europees Nederland en de eilanden onderling:

Dit omvat het bevorderen van dialoog, samenwerking en partnerschappen met relevante overheden, instellingen, beleidsmakers en belanghebbenden. Het gezantschap zal de specifieke uitdagingen, behoeften en belangen van de BES-eilanden centraal stellen en zich richten op de regionale focusgebieden zoals connectiviteit, voedselzekerheid, duurzame energie, klimaat en diversificering van de economie. Het gezantschap zal onderzoeken hoe (regionale) structuren kunnen worden opgezet om de eilanden hierin verder te ondersteunen.

Voor wat betreft de samenwerking met de prioriteits(ei)landen in de regio, ondersteunt het gezantschap organisaties die handel willen drijven. Onder andere door het aansluiten, danwel zelf organiseren van handelsmissies en het opzetten van matchmakings- en follow-upinstrumenten voor ondernemers voor, tijdens en na handelsmissies. Daarnaast stemt het gezantschap af met de ambassades in de regio. Het doel is om de economische samenwerking en handel met Latijns-Amerikaanse en Caribische landen te bevorderen. Dit gebeurt in nauwe

afstemming en samenwerking met het ministerie van Buitenlandse Zaken.

Het gezantschap zal zich daarnaast op de BES-eilanden zelf alsook bij diverse ministeries in Nederland richten op het vergroten van kennis en bewustzijn over de EU, VN en economische ontwikkelingsmogelijkheden met prioriteit(s) eilanden. Met name om gezamenlijk op te trekken richting de EU en VN om zo gezamenlijke projecten en doelen te realiseren.

Tot slot versterkt het gezantschap inzicht in VN-netwerken en ondersteunt de uitbouw van de UNLocal2030-samenwerking ten behoeve van de eilanden. Ook wordt er gewerkt aan meer kennis en inzicht over de Sustainable Development Goals (SDG's) en de mogelijkheden hierbij voor eilanden.

2. Versterken capaciteit en uitvoeringskracht op de eilanden:

Het gezantschap zet zich in om de eilanden te ondersteunen in capaciteitsopbouw en uitvoeringskracht met betrekking tot de EU, VN en economische ontwikkeling met de regio. Dat vertaalt zich onder andere door meer inzicht te geven in de kansen en (on)mogelijkheden richting de EU en VN, bekendheid met fondsen en programma's te creëren, vaardigheden om succesvolle financieringsvoorstellen te schrijven te vergroten, mogelijk ontvangen fondsen goed te beheren en programma's effectief uit te voeren.

Met name de horizontale fondsen van de EU zijn zeer interessant voor de eilanden, met name ook omdat deze fondsen ook rechtsreeks door private partijen en NGO's aangevraagd kunnen worden. Dit vereist echter het opzetten van trainingen, initiatieven voor capaciteitsopbouw, het inrichten van de structuren en het verwerven van expertise om de eilanden in staat te stellen optimaal gebruik te maken van deze financieringsbronnen en kennisnetwerken.

Daarnaast ondersteunt het gezantschap de economische ontwikkeling van de eilanden door meer en beter aan te sluiten bij bestaande structuren vanuit het Koninkrijk, danwel zelf programma's en activiteiten op te zetten. Denk hierbij aan handelsmissies en matchmakingplatforms.

Tot slot ondersteunt het gezantschap - indien gewenst - bij lopende activiteiten ter bevordering van de economie van de eilanden. Denk hierbij aan de oprichting van een BES-bank, vliegsubsidies zoals Frankrijk deze heeft via de EU en een mogelijke vrijhandelszone tussen de Nederlandse eilanden (ex-antillen).

3. Versterken diplomatieke vertegenwoordiging, belangenbehartiging en fondsenwerving:

Het gezantschap speelt een belangrijke rol in het faciliteren en versterken van de vertegenwoordiging, belangenbehartiging en lobbyactiviteiten vanuit de BES-eilanden bij de EU, VN en prioriteits(ei)landen. Dit omvat het bieden van ondersteuning, advies en netwerk mogelijkheden aan de eilanden om hun belangen effectief te kunnen behartigen op de diverse niveau's.

Het gezantschap streeft naar het maximaliseren van de voordelen van horizontale EU-fondsen en het versterken van de samenwerking tussen de BES-eilanden en relevante ministeries alsmede andere relevante partijen in Nederland. Het gezantschap zet hierbij communicatiekanalen zoals een website, nieuwsbrieven en workshops in om meer kennis te creëren over deze fondsen. Het gezantschap identificeert voorts barrières en tracht deze weg te nemen, bijvoorbeeld door het opzetten van een schrijverspool ten behoeve van in te dienen aanvragen en begeleiding per eiland. Daarnaast ondersteunt het gezantschap bij het ontwikkelen van regionale aanvragen richting de horizontale fondsen en begeleidt -in samenwerking met experts- het proces van deze aanvragen.

Door het nastreven van deze strategische doelen kan het gezantschap bijdragen aan de ontwikkeling, samenwerking en economische groei van de BES-eilanden in relatie tot de EU, VN en prioriteits(ei)landen in Latijns-Amerika en het Caribisch gebied.

4.3.1 Activiteiten gezantschap

Deze strategische doelen kunnen vertaald worden in onderstaande activiteiten voor de aankomende 18 maanden. Per kwartaal zullen deze activiteiten geëvalueerd worden op basis van voortschrijdend inzicht. Deze activiteiten gelden tevens als doelstellingen.

EU

- Vergroten van de belangenbehartiging van de eilanden in Brussel, onder andere door meer en beter inzicht te geven over de (on)mogelijkheden van de BES-eilanden richting de EU. De gezant zal daartoe de verschillende directe en indirecte stakeholders in Brussel informeren. Denk hierbij aan de PV van NL, DG INTPA, DG EESA, DG EUSPA, DG DEFIS, Europarlementariërs, het regiokantoor van de EU in Guyana en betrokkenen bij de horizontale fondsen.
- Inzichtelijk maken van de horizontale EU-fondsen, o.a. via een website en nieuwsbrieven (het gezantschap richt zich niet op al lopende programma's via de EDF en MIP-fondsen voor de eilanden, echter ondersteunt indien gewenst de eilanden in deze dossiers).
- Inzichtelijk maken van de diverse stappen bij het aanvragen van horizontale fondsen, inclusief waar mogelijk het wegnemen van barrières. Onder andere door het opzetten van een schrijverspool en structuren om EU-fondsen aan te kunnen vragen
- Ondersteunen bij het ontwikkelen van 1 regionale aanvraag richting de EU
- Stimuleren van de eilanden en ministeries in Nederland in de samenwerking richting de EU en mogelijke fondsen. Dit kan onder andere door het geven van presentaties en procesbegeleiding, waaronder het opzetten

van de EU / internationale desks op Saba en Sint Eustatius.

VN

- Vergroten van de belangenbehartiging van de eilanden bij de relevante VN-organisaties, onder andere door meer en beter inzicht te geven over de (on)mogelijkheden van de BES-eilanden richting de VN. De gezant zal daartoe de verschillende directe en indirecte stakeholders bij de VN informeren.
- Inzicht creëren in VN-netwerken (qua kennis/kunde en netwerken) voor de eilanden. Dit kan onder andere via de hierboven genoemde website en nieuwsbrieven. Daarnaast kunnen ook trainingen georganiseerd worden.
- Uitbouwen UNLocal2030 samenwerking voor de eilanden. Dit kan onder andere door COP (Community of Practice) activiteiten te faciliteren voor de eilanden i.s.m. UNLocal2030. Daarnaast kan de gezant het proces faciliteren voor Sint Eustatius en Saba om zich aan te sluiten bij dit wereldwijde eilandelijke netwerk.
- Inzicht creëren richting de eilanden over de SDG's (Sustainable Development Goals) van de VN. Dit kan onder andere via de website, nieuwsbrieven en workshops. Daarnaast ook door samenwerking met oa de SDG-coördinator voor het Koninkrijk van het ministerie van Buitenlandse Zaken.

Economische activiteiten met Latijns-Amerika en het Caribisch gebied

- Versterken van de banden met de prioriteits(ei)landen, onder andere door meer en beter inzicht te geven in economische mogelijkheden met en op de BES-eilanden.
- Aansluiten op handelsmissies vanuit het Koninkrijk, danwel zelf handelsmissies organiseren in afstemming met de betrokken partijen op de BES-eilanden, Nederland en de betrokken landen in de regio.
- Lobbyactiviteiten voor ontwikkeling die voor de BES-eilanden van belang zijn. Denk hierbij aan de oprichting van een

BES-bank, vliegsubsidies zoals de franse eilanden deze via de EU hebben en andere lopende activiteiten ter bevordering van de economie van de eilanden

- Begeleiden van ondernemers van de BES-eilanden bij economische activiteiten in de regio. Onder andere door het creëren van matchmaking en follow up tools voor ondernemers voor, tijdens en na handelsmissies. Dit gebeurt in nauwe afstemming en samenwerking met het Ministerie van Buitenlandse Zaken en andere betrokken partijen, zoals RVO

Naast deze activiteiten zal er in het eerste jaar veel aandacht gaan naar het opbouwen van het kabinet van de gezant en het uitbouwen van de relevante netwerken.

4.4 Planning

Onderstaande is gemaakt voor 1 jaar en op basis van de inzichten per juli 2023. Deze planning zal per maand geëvalueerd worden. Dit is een algemene planning. Per activiteit wordt dit verder uitgewerkt.

Het gezantschap zal op basis van de strategische doelen en de daaruit voorkomende activiteiten per half jaar een tussenrapportage maken aan BZK met de stand van zaken op dat moment.

	Q3 2023	Q4 2023	Q1 2024	Q2 2024
Start bouw website kabinet gezant				
Start nieuwsbrief kabinet gezant				
Start workshops op de eilanden				
Start workshops in Nederland				
Start voorbereidingen 1e handelsmissie				
Start onderzoek regionale structuren				
Start schrijvers fondsen aanvragen				
Reeds geplande dienstreis Brussel / NL		Eerste 2 weken okt		
Reeds geplande dienstreis DCCA		Eerste week nov		

Tot slot

De toegevoegde waarde van het gezantschap voor de BES-eilanden vertaalt zich in de verbetering van diplomatieke betrekkingen in de regio, de versterkte vertegenwoordiging van de eilanden bij de EU en VN, het creëren van financiële kansen door een gerichte inzet op horizontale fondsen van de Europese Unie en de nauwere afstemming met de ministeries in Nederland op deze thema's. Zowel de eilanden als de ministeries in Nederland, en het Koninkrijk als geheel zullen hiervan profiteren.

Gezant Rijna bezoekt het Bestuurscollege van Sint Eustatius

BES

Eilanden

[REDACTED]
Special Envoy for the BES-islands for
the EU and UN and economic
development with Latin America and
the Caribbean

[REDACTED]
Liaison for strategic partnerships for
the BES-islands with the EU, UN and
Latin America and the Caribbean

